

NOVINE

SLOVENSKE KRATINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6:25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. štev. 11.806.

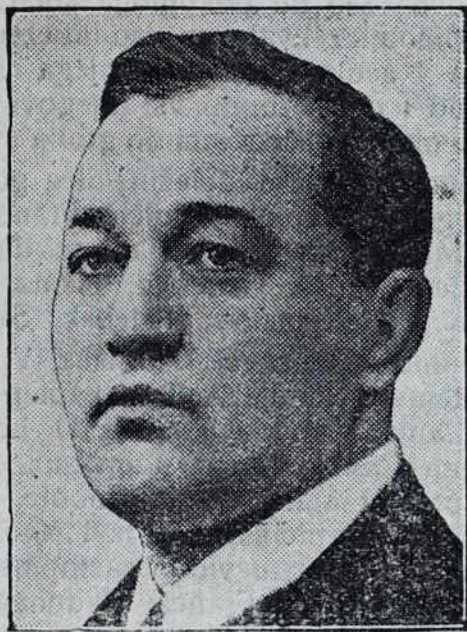
IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 1000 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 150% dražji. — Popiust od 5—50%.

Dr. Korošec Anton, 60 letnik.

Svetoga življenja pušpek slovenski, Anton Martin Slomšek je pravo, da tisti narod ne vreden, da bi njemu Bog dao velike može, šteri svojih velikih možov ne ve poštvivati. Naš narod je dozdej vsigdar poštvivao svoje velike može, zato njemu je pa dober Bog tudi dao nove velike može. Med te spada eden največjih, dr. Korošec Anton, koga 60 letnico rojstva

Dr. Korošec Anton, voditeo našega naroda.

slavimo zdaj. Maja 12. se je narodo v so-sednom sv. Jürji na Ščavnici. Bio je profesor bogoslovja v Maribori i cerkvena oblast njemu je tudi naložila dužnost, naj vrejtije krščanski list. Kak urednik toga je prišeo do spoznanja, da slovenskomi narodi neje mogoče pomagati z tanači, samo z gospodarstvom, nego je potrebno globoko segnoti v politiko, da je potrebno k vretini priti, to je k zakonodaji i pri zakonaj preprediti, ka je našemi človeki kvarno i po zakoni dosegnoti tisto, ka je našemi človeki hasnovito. Tak je prišeo duhovnik z dovolenjom cerkvene oblasti na politično pole i tu dosegnu uspehe, kak je malogda i malošteri politik dosegnu. Slovenskomi ljudstvi je spravo sloboščino. Ma svojo državo i cell svet je spoznao v teh letaj, ka obstoji, ka žive i se razvija slovenski narod. Prle nišče neje znao za nas. Vse šole so postale slovenske, vsi uradi so slovenski, mamu najvišišo šolo, vseučilišče. I prišli smo Slovenci v Dr. Korošci do najvišiše časti: veliko Jugoslavijo je dr. Korošec vodo ne samo kak minister železnic, prehrane, šume, nego tudi i to v najtežavejših časaj: vodo je kak ministerski predsednik. I naš mali kraj si mora v največše zadovolstvo šteti, da je pri tom velikom narodnom i državnom deli dao Dr. Korošci na pomoč dva svojiva sina, dva

poslanca krščanskoga mišljenja i to dva duhovnika v tistom časi, gda je vodo kak ministerski predsednik celo državo. Vse, ka je bilo pravičnoga i mogočega, je Dr. Korošec včino za narod i državo; brano je vero, brano je pravico, brano je maloga človeka, znižavao njemu je bremena, neje gledao na velikaše i teh žele, ostao je proti vsakomi, največšemi tudi eden: pravičen. Krasen zgled je pravoga politika: nikdar za sebe nikaj neje spravo. Vsakomi je pomagao, za sebe niti teliko ne devao k strani, ka bi si bar edno nevolno kučico spravo. Vse je proti razdelo med potrebne, predvsem med našo doraščajočo mladino, da bi se zošolala i postala voditeo, ki bi po njegovoj i njegovih smrti z nesebičnostjov i delavnostjov v pravom Kristušovom duhi vodila slovenski narod k lepšoj časnoj i večnoj bodočnosti.

Voditeli našega naroda želemo vnogo, vnogo let vživati sad nesebičnoga dela v tom, da bode vido slovenski rod od Rabe do Jadrana sloboden, blažen! Živio dr. Korošec Anton!

Več dühá!

Na risáoske svétke se posebno spominamo, kakše duševne dobrote nam deli Bog s svojim svetim Dühom. On nas presveti, vodi k božanskomi cili i nas tolaži v slabosti vsagdenšnjega življenja. Ne bojte se, ne bom vam predgao, ar sem ne duhovnik! Rad bi Vam povedao samo edno svojo miseo: mogoče mi prav dáte pa te si dale premišlávali . . .

Vse naše življenje se snové na telovnom i duševnom fundamenti. Če odpove eden deo, te je življenje več ne zdravo. Naše telovno življenje je prispodobno življenji stvari, eli ne popunoma, ar ga posvečuje pa vodi düh. Vse, ka na sveti mámo, je delo dühá. Bog sam, ki je svet stvoru, je Düh; človečemi düh i pa je dao moč i zmožnost, da lejko dale snové i prestvárja svet. Tak si je naš düh podvrgeo skoro že vse naturne sile, vse obrača v hasek človečanstvi. Naš düh je tisti, ki vodi vse naše telovno, zvünesnje delo. Ali to je ešče ne vse: človečemi düh i je dána ešče višiša zmožnost s tem, da nas vči po dobrom zglédi, dobroj reči spoznavati dobro; on nam na vsakovrstne načine zdigávlé pogléd više, do samoga Boga. Naš düh je najbolje močen pa najviše te, gda, spozna, ka je vse nikaj pred Stvoritelom, gda se zateče k Bogi v molitvi, v vdanosti . . . Vsi največši i najčistejši duhovje človečega roda so spoznali, ka je jedini námen našega življenja: služiti Bogi, priti k Njemu!

Najbole nam podigávlé dühá od zemlé k lepšemi življenji naša vera. Ali vidimo den za dnevom, ka ljudjé idejo iz cerkvi v družine, družbe, občinske i državno življenje, pa tak delajo, kak če ne bi prle molili pa poslúšali božo reč. Zató smo prišli tak

daleč, ka si že skoro ne vemo kaj začnoti od nevole. Vse to pa zató, ar ljudje nemajo vu sebi nikšega dühá, zvün slaboga. Posebno pa nemajo v sebi krščanskoga, katoličanskoga dühá! Vsakši samo računa na svoj lastiven dobiček, ne gleda pa na hasek svojega bližnjega . . . Mejmo zató v sebi več dühá, pravoga krščanskoga! Menje telovnoga želenja, menje sovraštva i gizde — več lübezni! To je pravi düh, ki iz sv. Dühá shaja: düh lübezni i dobrote!

Ne ognimo se ni ednoj priliki, štera nas lejko bogše včini. Premišlávlimo si dosta od vsega, ka nam Cërkev právi.

Pa na dober tisk ne pozabimo! Po tom se lejko vnogo dobrogu napravi. Čtimo z rázumom naše Novine, ki se trüdiyo, ka bi našemi ljudstvi prinesle kak največ duševnoga haska. Ništerni so ne zadovolni, ka tak malo glasov prinašamo, — što bi prej samo te „članke“ čteo! Istina je, ka je naše ljudstvo zadovolno z Novinami. Mogoče so ne zadovolni ništerni modrijašje, šteri vsešerom ščejo prav meti. Takši se najdeyo tudi med šolanimi ljudmi. Mi pa znamo, ka ne bi činili prav, či bi pisali samo od hüdobij pa nesreč, kak to v velikoj meri delajo drüge novine. Ščemo, naj naše ljudstvo čte pa misli tudi od duševnoga žitka. Ne so zadovolni z našimi Novinami mogoče prazne glave gizdavci, ali nas to malo boli, to so samo ništerni! Ka pa pravi Ljubljana, srce Slovenije? Vsi največši duhovje, šterimi od Novin gučimo, nam zatrjavlejo: „Vaše Novine so zdrave, na pravoj poti! Le duže pišite svojo lepo prekmurščino! Edino na takši način lejko za vaše ljudi nekaj dobrogu napravite!“

Tak pravijo pisateli, umetniki, profesorje, ki nekaj žnajo od življenja pa sveta. Celu ništerni domačini so lekaj ne zadovolni, ka v našem narečji pišemo. Čüjte, ka je pravo nedavno eden vseučiliški profesor jezikoslovec: mislo je, ka se mi v Slov. Krajini po šolaj v našoj domačoj reči včimo i takše knige mámo! Pa se njemu je to ne nikaj nemogočega vidlo. Pa je nišče ne bole pozvani soditi od pitanja jezika, kak te profesor! Pa mi ne bi smeli duže pisati v narečji, dokeč starejši ne razmijo ščista primernoga jezika, kak ništerni delajo: malo pismeno, malo „prekmursko“! Edno eli drügo!

To sem želo povedati, ka nüdiyo Novine višiše čtenjé, pa ka mi vse to, tudi jezik, gledamo s stališča dühá. To želemo tudi svojim neprijatelom! Vsem prijatelom pa: dale po poti duševnoga življenja, ar črknja mori, düh pa oživávlé! **Vlsohošolec.**

Prvi svetek bl. Osane se je po vsjoj našoj državi slovesno obhajao, posebno na Hrvatskom i v Dalmaciji 27. aprila i 1. maja. Pred 400 leti je živela pastarica Osana v Črnoj Gori i sledkar postala dominikan-ka v Dalmaciji. Njeni življenjepis bo ob priliki objavo Marijin List.

Odgovor na članek „Mladina“.

Pisateo lepoga članka „Mladina“ po-kaže ž njim troje: 1. ka je naša mladina potrebna duševne hrane, 2. ka se voditelje naroda morajo brigati za njo i 3. ka naj bi Novine prinašale kaj lepoga za mladino. Vse podpišemo. Sredstva, ka te namen do-segnemo, so sledeča: Vučitelje, duhovniki i vsi, ki majo vpliv na stariše, naj tem pri-poročajo prilično i neprilično, kak pravi sv. apoštol, ka svojoj deci *zapovejo, da čte dobre novine i knjige* po nedelaj i svetkaj. Stariš v te namen, za rešenje duše svojega deteta mora ta dati tudi zadnjo paro. Duša je več kak pipa ali liter. Kak žalostno je to, da dečko i dekla dostakrat dobita pe-neze za proščenje, za pilo, kadilo, lepo ob-leko — za dobro knigo i Novine, za bo-gastvo duše je pa skopi stariš. Tü leži glavni zrok pokvarjenosti naše mladine. Pa kak stariš ne brani nočne tepešije i obiska krčme svojoj deci, tak ne brani tü-di *slaboga*, vu veri mlačnoga ali veri celo sovražnoga čtenja svojoj deci. Naj stariš nikdar ne püsti v hišo nikšega čtenja, ka prle ne bi svojega spovednika opitao, jeli je to slobodno čteti ali ne. V Sloveniji se razširja jako dosta škodlivoga čtenja, nied-no naj se ne vzeme v roke, če škodi duši. To škodo pa jedino Cerkev ma oblast do-ločiti. Če višja cerkvena oblast dovoli pi-sanje i izdavanje kakše knjige ali lista, mir-no je čtimo. Nišče ne more biti proti i če što je, nema prav. Če pa Cerkev kakšega čtenja ne odobrava, to je višja cerkvena ob-last, ne vzmimo je v roke, štokoli bi je priporočao.

Drügi zrok, šteri pokvarja našo mla-dino, so naši starejši lüdjje. Po krčmaj, gos-tüvanjaj, pri sküpnom deli, žetvi, mlatitvi itd. na koj včijo starejši mladino? Včijo je na nedostojne guče. Včijo je na nepokor-nost proti Cerkvi. Včijo jo na svecko ve-selje i razveseljavanje. Na pravo, pošteno, hasnovito včenje i veselje malogda pride guč. Če se gde začne gibanje za rešitev mladine, so največši ovirači pri tom sta-rejši. „Boš tak nori, ka boš šo coj! Rajši

si vzemi liter vina, kak bi to poslušao ali gledao.“ Tak i spodobno gučijo. Tej so grobokopi poštenosti naše mladine. Pa ke-liko jih je!

3. Naša inteligenca začeniš že od di-jaštva gor, da našoj mladini — čast lepim izjemam — tüdi dostakrat zgled, ki jo sa-mo potrdi v mlačnosti. Če k tomi vze-mo prilike na vse slabo v tüjini, ki to ubogo mladino obdajajo i brezbriznost, šte-ra jo sprevaža mesto lübezni od tistih, ki so pozvani, da jo rešijo — se čüdivamo, če nemamo bolše mladine? Ne čüdivajmo se, nego obsojajmo se! Pokorimo se! Na-domestimo, ka smo zamüdili!

Novine naj mata naročena bar dva dečka i dve dekli, če hiša nej naročena na nje. V tej te naj pišejo vse potrebno za našo mladino, ki jo lübijjo, pa vse se po-pravi. Na delo vsi. Vrednik.

Sprevod † Horvat Jožefa, plebanoša v Martjancih.

Ka je nedužne šolske dečice pesem naznanjala 4. maja na Martjanskem poka-pališči: „Vas bodo djali v to črno zemlo“, se je zgodilo. Pokopali smo blagoga g. plebanoša, Horvat Jožefa. Pokopali smo ga, a ne teliko v to črno zemlo, kak bole v naše skuze. Potoki skuz so tekli pri njego-voj smrti i njegovom preranom grobi iz oči njegovih vernih ovčic, roda, prijatelov i poznancov. Celi sprevod je kazao takšo res-nost, kakša se malogda i malogde vidi. Na vsakom obrazi se je spoznala istina: do-broga človeka, gorečega duhovnika, smile-noga dobrotnika smo zgübili.

Sprevodne obrede so vodili mil. g. kanonik Slepec Ivan. Oni so slüžili tüdi slovesno sv. mešo za pokojnoga. Po ob-rednih molitvaj pri hiši so se tüdi oni po-slovili od pokojnoga z tak lepimi, genlivi-mi rečmi, da je velikanski narod, ki je na-puno prostrano dvorišče, glasno zajoko. Med drüгим so povdarjali v svojem govo-ri, da gda so pokojnoga pred 20 leti vpe-lali v to faro, čista nači so mislili, kak se

je dnes zgodilo. Tak so mislili, da bode mlajši plebanoš njih, starejšega zakopao. Pa naopak se je zgodilo. Gda je pokojni pred dvajsetimi leti prevzeo to faro je naj-šeo vse podreto. Podreti oltar, podreto hi-šo, podreto gospodarsko poslopje. Dnes je vse novo, vse veličastno. A gospodar od-haja, gda je vse napravo. Potem so se zahvalili bratani pokojnoga, ki njemi je v betegi dve leti tak verno dvorila gd. Vik-toriji, potem se poslovili v imeni pokojno-ga od robine, farnikov, duhovnikov i vseh poznancov pokojnika. Poslovili so ga od mest delüvanja pokojnoga, od oltara, pred-ganice, spovednice, gde je pokojni tak go-reče zvršavao dužnosti dobroga pastira. Omenili so tüdi njegovo veliko potrplivost v teškem, dugom betegi i izrazili želo, naj moli za nas, kak i mi molimo za njega, da se ednok vsi vidimo v blaženom, ne-beskom raji. Šolska deca je nato spopeva-la žalostinko; sprevod se je pomikao v cerkev, gde se je opravila sv. meša zadüš-nica. Po meši je sprevod šo na pokopali-šče. Z celov domačov farov je nepregledna vnožina sprevala iz vnoži posebno iz črensovske, sobočke i tišinske far dobroga pastira na zadnjoj poti i ga položila v grob. Pri grobi je v imeni šolske mladine i cele fare slovo vzeo od pokojnoga šolar, ki se je pokojnomi zahvalo za vso lübezen, štero je noso v svojem srci do svojega lüdstva i obečao i da ga bodo vsi njegovi obdr-žali v svojem lübečem srci do groba svojega.

Sprevoda so se vdeležili poleg gor ime-nüvanoga g. kanonika, Volčič Franc, rav-nateo Marijanišča z Veržeja i vsi duhovni-ki iz sledečih far: Cankova, Tišina, Bogo-jina, Sv. Sebeštjan, Sv. Bedenek, Sv. Jele-na, Beltinci, Črensovci, Turnišče, V. Pola-na, potem g. Berden Andrej, kaplan od Sv. Jurja, kaplan Godina Ignac iz D. Lenjave, g. Bakan Jožef, začasni pomočnik pokoj-noga, prefekt Martinišča iz Sobote, klerik Martinišča i kopicinski brat iz Tišine. Izmed inteligence smo tam vidili zastopnika ob-lasti g. dr. Bratina Franca, vladnoga tajni-ka, gg. dr. Škrilec Mihala, zdravnika, dr. Šömen Ludovika, dr. Valyi Aleksandra, od-

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

II.

Po dozdašnjih raziskavanjih ma Pa-nonija vnogo takših vesi, na šteroj zemli so se najšli rimski spomeniki. Zvün kam-nov z napisi, grobov ino drüghih menših predmetov, nam jasno svedočijo, ka so se v toj pokrajini nahajale zgradbe, vesi, šte-rih imena je zabrisao potek zgodovine. Tü-di v Slovenskoj krajini so se najšli vnoži rimski ostanki, tak v Lendavi. Leta 1868. so v bližini Lendave v Dugoj vesi, na se-vernoj strani pola najšli rimski lonec, v šte-rom so dobili rimske peneze, prstane, za-pestnice ino drügi nakit. Malo dale od to-ga kraja pa so dobili 30 rimskih grobov. V Soboti so pa dobili kamenito ploščo z rimskim napisom. Tüdi blüzi Kroga so najšli rimske peneze ino ešče na drügi krajaj Slo-venske krajine so ostanki iz rimske dobe.

Višek rimske politične moči ino ob-lasti je bila doba v drügom stoletji po Kristuši. Nato pa je začela rimska oblast ino moč propadati. Vzroki propadanja rim-ske države so vnoži. Prebivalstvo se je ja-ko zmenšalo zavolo stalnih bojov ino küg, štera je ravno v tom časi najbole razsaja-la po rimskoj državi. Skoro vse življenje je v rimskoj državi zastalo. Davčna moč na-

roda se je zato zmenšala; ne je bilo za-dosta vojakov, a državne potrebe so bile zmerom vekše po vojaštvi, zavolo stalnih napadov divjih narodov, šteri so začnoli od vseh strani napadi rimsko državo.

Tak so Sabarjio ino z njov celo Panonijo, štera je skoz 4. stoletja cvela v sijaji rimske veličine, zdaj doleteli po propadanji rimske države vdarci za vdarci. Z rodbinov slavnoga Klaudija naseljena „Kolonija Sabaria“, štera je že med svojim zidovjom pozdravlala telko rimskih casa-rov, štera je postala pod vplivom slavne rimske kulture cvetoče mesto pa središče bogate pokrajine Panonije, se je spre-menila v začetki srednjega veka v püščavo ino žalostno razvalino.

Divji i krvoločni Huni so okoli 445. s svojim kralom Atilom zavzeli dobro vtrjeno Sabarjio ino jo izropali. Vekši deo meščan-stva je pa zbežao v Italijo. Njihovo pre-moženje so pa vzeli grabežlivi Huni. Hun-ski narod je prišeo v Panonijo iz srednje Ažije na svojih bistrh konjaj. Po smrti Atila leta 454. so se do toga časa podjar-meni narodi pali oslobodili.

Včasi po Atilovoj smrti so se v Pa-noniji naselili gotski bratje: Talamir, The-demir, Videmir ino so bili podložni vojvo-di Videmiro. Vzhodni Goti so se ne dugo obdržali v Panoniji, zato ka je bilo od le-

ta do leta zmerom menje živeža zavolo slabih letin v Panoniji. Ino gda je Videmir spadno v boji, je njegov potomec odpelao deo lüdstva v Mögijo (denešnja Rumunija.) Najmlajši Videmir pa drügi deo v Italijo pa Galijo (denešnja Francija) ino so se tam naselili.

Na mesto vzhodnih Gotov so prišli okoli leta 527 Langobardi v Panonijo, liki že leta 568 jih je odpelao njihov krao v Italijo. Tak je prepüsto Panonijo Avarom ali Obrom. Avari so nato svojo državo raz-delili na devet okrožji. V središče okrožja so zozidali krogi podobne vtrdbe, šterim so dali ime vár (Vas-vár, Sziget-vár). Tak-ši krogi so obsegali po 7 km² zemle i na najrodovitnejšom deli dotičnoga okrožja so bila središča. Na sredi pa sredinska vtrdba, okoli štere je tekla kakša vekša voda. Tak je bila: Ringus Sabariae occidentalis med Rábov i Dravov, v sredini je tekla Múra. K toj sredinskoj vtrdbi je pripadalo celo Medjimur-je do vode Zale, tak tüdi rimski Halikanum.

Vežir Avarov je bio Bajan i po njem se imenüje tüdi na Madžarskom ves Ba-jánháza. V Murskom okrožji je vladao pod-vezer Kandik, na šteroga žalosten konec spominja breščec Kandik v Göcseji i po-vest od njegove smrti. Kak Huni, tak tüdi Avari ali Obri so bili divji mongolski narod, šteri je prišeo v Panonijo iz Azije. (Dale.)

vetnika, domače učitelstvo i gg. učitele od Sv. Bedeneka, z Cankove, Tišine, Per-toče, vp. učitelja Benkoviča iz Bogojine, Kološa Jožefa iz M. Sobote itd. itd. Prišo je tudi rod iz Madjarske, brat pokojnoga, sestra, svakinja z Budapešta itd.

Vence, šteri so sprevaljali v znak velike lübezni do pokojnoga toga telo v grob, so poklonili sledeči: bratana, gd. Viktorija z Martjanec, svakinje iz Budapašta, sestre i brat z Narde, domače držine, Piv Mimi-ka i Marta, Lutar Mikloš, Keresztury Kolo-man z Martjanec, družina Čepregi i gd. Ci-jak Srečka učitelica z Martjanec, občina Martjanci, družina Kolar i Gjörek, cehmeš-tra, verniki iz Sebeborec, Tešanovec, Mar-kišavec, Moravec, gasilsko društvo iz Mlaj-tinec i Noršinec, Rožnovenska bratovčina z Noršinec, Cehsko društvo z Martjanec, šolska deca z Martjanec, družina Cvetko z Mlajtinec, družina Peterka i Sinic Mima z Noršinec, družina Gjörek i Erdelyi z Mar-tjanec, Červek z Moravec, Kroma z Mlaj-tinec, Lončar Justika iz Noršinec i vnogo drugih vencov i šopkov je bilo poklonjenih.

Žalüjoci verniki se iz celoga srca zahvalijo gasilskomi društvu za vzoren red, šteroga je to držalo, predvsem pa župno-mi načelniki g. Vezer Gezi i vsem društve-nim povelnikom, istotak vsem verüstüvajo-čim, posebno onim iz občine Martjanci i vsem bratom i sestram druge vere, ki so pri sprevodi počastili njihovoga nepozab-noga dühovnoga očo. Martjanski cintor je bio lepi, kak püngrad očiščeni i z venca-mi okinčeni, ar je čakao novoga gosta v boži ogracek. Ka je tak lepo bio okinčani, ide hvala vsem dobrim düšam obojega ve-revadlüvanja, predvsem pa g. župani Pin-tarič Števani. Naj dober Bog vsem popla-ča lübezen, štero so skazali pokojnomi dühovnomi pasteri z svojov svetov istinov i lübeznostjov i velikim blagoslovom.

Slavna martjanska fara se je zbrala okoli svojega dobrega dühovnoga oče i ga sprevodila v tiho jamo. Bridko ga ob-jokala, ali njeno globoko žalost naj potola-ži i omili zavest, da je zakopala samo telo, lübezen pokojnoga ešče nadale verostüje nad njov i bo, dokeč de živo rod ka-toličanski v njej. Da dobrega dühovnika, Jezušovoga slugo zakopati pomeni lübezen z oltara prenesti v nebo, gde te nikdar ne vgasne. V veliko tolažbo nam slüži, ka naš dober slovenski narod tak poštüje i lübi svoje dühovnike, ki se brigajo za njega. Dokeč to lastnost obdrži, ne prejde, nego premaga vse teškoče življenja i dosegne svoj namen, šteroga njemi je odločo Večni.

Vsem dobrim düšam v molitev zročim-o pokojnoga, posebno pa njegovim do-brim ovčicam, martjanskim farnikom. Po-kojnoga pa prosimo, naj prosi dobro ma-ter Marijo za naše lüdstvo, ka vse njeno postane i njej verno ostane. — Počivaj do-bra düšica pri nebeskoj i svojoj mamiki!

Naši znameniti možjé.

Malogda se spomenémo s tistih lüdi, šteri so bili tak velki dobrotniki Slovenske krajine. To so bili tisti možjé, ki so dali našemi lüdstvi knjige v našem narečji. S tem so pripomogli, ka se je slovenski je-zik v našoj krajini obdržao v cerkvi i zvü-na nje. Či ne bi meli mi slovenski knjig, bi obprvim jako zaostali v düševnom življenji, ob drugim bi se pa leži pa hitrej širilä vögrščina.

Ar smo bili popolnoma ločeni od drü-gih Slovincov prek Müre, so k nam ne prišle slovenske knjige, štere so se tam že od 1551. leta dale pisale. V našoj krajini je izišla prva knjiga v našem narečji leta 1715. i to je bio lüteranski katekizmuš Fe-renca Temlina. Za tem se je oglašo Štefan Küzmič, farar v Šurdi v županiji Šomogy. Tä so se odselili iz naše krajine ništerni luteranje i so meli svojo faro. Sledkar pa so se ščista povogrščili. Küzmič je včino velko delo s tem, ka je „z grčkoga na slovenski jezik obrno“. Novi zakon, ki je bio tiskani l. 1771. na Nemškom. To je največše delo, spisano v našem narečji. Küzmič je napisao toj svojoj knigi predgovor, v šterom kaže, ka je poznao knjige Slovincov prek Müre, dale je znao, ka smo edno s Slovenci po Štajerskom, Kranjskom itd. — Naródo se je Števan Küzmič l. 1723. v Strükovci, mro je pa l. 1779. v Surdi.

Edno leto po njegovoj smrti je izišla prva katoličanska knjiga v našem narečji. To so bili „Svètl evangyellomi“, štere je po-slovenčo Mikloš Küzmič, plebanoš pri sv. Bedeniki i okrogline slovenske vice — öš-pöröš — (kak se je sam podpisao. L. 1777. je nastanola püšpekija v Somboteli, kama so pripadnole tudi naše fare, štere so prle bilé pod zagrebečkov, vesprémskov pa györ-skov püšpekijov. Prvi sombotelski püšpek je bio Szily Jánoš, vučeni mož, ki je bio pravičen Slovencom. Skrbo je, naj se po-digne znanje lüdstva, záto je naročo ple-banoši Küzmiči, naj napiše slovenske kni-ge. Küzmič je pa bio tudi pravi človek za takše delo; z velkov gorečnostjov pa zna-nostjov je pisao v našem narečji šolske knjige („Silabikár“), njegova „Molitvena knjiga“ je ešče dnes dobro poznana med nami kak „staroslovenska“, dale je napi-sao „Staroga i novoga teštamentoma svéte historie kratko šumo“, knigo za betežnike itd. Lejko pravimo, ka so najbolje zname-niti „Sveti evangeliomi“, štere od tistoga časa čtejo naši dühovniki vsakši svetek. Küzmičove knjige so bilé velkoga pomena, ar so je dühovniki razširili po vsoj krajini, ka nam svedoči to, ka se ešče dnes najde tü pa tam kakša. — Mikloš Küzmič se je narodo l. 1737. v Gornji Slaveči, mro pa l. 1804. pri sv. Bedeniki.

Med znamenitimi možmi naše krajine je tudi tisti neznani plebanoš, ki je nasko-ri po l. 1800. napisao našo zgodovino — „Starine železnih i zalajskih Slovenov“. (Pokojni Dr. Ivanoczy so bili mišljenja, da je pisateo teh starin grački plebanoš. Vr.)

Naskori potom je začno pisati Jožef Košič, rojeni l. 1788. v Beltincih, mro 1807. kak plebanoš na Gornjem Seniki. On je dobro poznao spise štajerskih pa kranjskih Slovincov. V svoj prvom spisi „Kratki navuk vögrskoga jezika“ je ešče od toga gu-čao, ka se more vsakši Sloven vögrski navčiti. Sledkar pa je spoznao, ka mámo Slo-venje pravico do svoje lastivne reči. Napi-sao je lepo knigo „Zobrisani Sloven i Slo-venka med Mürov i Rabov, v šteroj popi-šuje návade, kára slabe šegé pa vči lüdstvo. V knigi „Zgodbe vögrskoga králestva“ pa je očivesno povedao, ka smo mi Vogrom ne dužni nikšo zahvalnost, liki so oni od nas preci vzeli.

Med lüteranskimi pisci je okoli 1870. l. napisao Kardoš Janoš, (farar na Hodoši) več verskih pa šolskih knjig. Pisao je lepi pa bogat jezik.

Ešče več je bilo lüdi, šteri so se s pe-rom trüdili za naše lüdstvo, ali tü nemre-mo od vsej pisati. Vidimo, ka je ta mala književnost v našem narečji stara že prek 200 let. Bila nam je potrebna. Pa je prišeo novi čas, gda je pok. dr. Ivanoczy s svo-jimi sodelovalci začno vekše delo za izo-brazbo pa vzgojo našega lüdstva. Dobili smo svoj Kalendar pa svoje liste, šteri so nas pripravili za denéšnji čas, gda spreje-mamo tudi mi slovensko književnost za svojo. Naše narečje nam pa ostane spoštüvanja vredno, ar nas je ono očüvalo Slo-vence. V lepom spomini nam pa ostanejo tudi vsi tisti možjé, šteri so v kmični časaj skrbeli za düševno življenje naše Krajine.

Slovenska Krajina se je posvetila Mariji Pomočnici

Maja 5. na Gospodnovo zastoplenje je Sobota bila vesela. Vesela vu srci, ve-sela na obrazi. Materi se je veselila. Krasno podobo Marije Pomočnice, štero so dobro-volni dari našega vernoga lüdstva spravili za kapelo Martinišča. Na jezere naroda je privrelo v očigled slabomi vremeni v So-boto, da javno priznava, da je dete Mari-jino. Niti polovica neje mela mesta v pro-stornoj sobočkoj cerkvi. Pobožnost se je začela z predgov, štero so držali g. Klekl Jožef, vp. plebanoš od lübezni Jezušove do Marije. Nato je sledila posvetitev, štero so izvršili mil. g. Dr. Žagar, proš iz Ptuja. Po blagoslovitvi so slüžili mil. g. Slepec Ivan č. kanonik slovesno sv. mešo. Vsem obredom je podignola čast dühovščina i kleriki v velikom broji. Po sv. meši je vo-do mil. g. proš velikansko procesijo po celoj Soboti skoz Malo Kanižo, Lendavsko i Aleksandrovo cesto do Martinišča, v šte-roj je nad sto v belo oblečenih deklic sprevaljalo krasno Marijino podobo i njej rože trosilo, podobo so nosili mladenci. Jako genlivo je bilo, da so male deklice molile sv. čislo med procesijov. V procesiji so se popevala Marijine litanije. Naro-da je šlo do štirijezero v procesiji, nešteto ga jo pa gledalo. Oponašanje je bilo dobro; i drugoverniki so se resno držali i dokazali, da prava pobožnost do matere Marije, ki je vzor vseh mater, gene vsako srce. Procesija je prišla okoli l. vöre v Mar-tinišče, gde so mil. g. proš držali navuk od lübezni Marije Pomočnice. Po navuki so pred Najsvetejšim g. Klekl Jožef naprej-molili posvetilno molitev i celi večjezerni narod za njimi i se je tak v imeni Sloven-ske Krajine posveto celi naš rod Mariji i to trikrat proso, naj njemi mati bo i po-tem njej trikrat oblübo, da njej bo dobro dete. Posvetitvi, štera je genola vsakoga navzočega, se je odpopevala zahvalna mo-litev: Tebe Bog mi hvalimo i dao se je blagoslov z Najsvetejšim. Ob treh so bile večernice z navukom, šteroga je držao g. Raduha Jožef, prefekt iz Veržeja. Krasno i genlivo je bilo gledati na dvorišči zbran narod, kak se je veselilo pri Marijinih ma-terni nogaj i z godbov njej na čast prepe-vao lepe Marijine pesmi. Tak nikak bo v nebesaj, samo ka v neskončnom blažen-stvi; i tam se bomo pri mamiki Mariji veselili večno, ki smo jo vredno častili tü na zemli. Veržejska i Črensovka godba sta igräle med procesijov i sledkar na dvorišči. Črensovsko je vodo g. Lutar Šte- van, šolski upraveito. Godba je bila dobra.

Edno bi pa prosili za druge takše slučaje, naj se vpoštevajo. Naj godbe ne igrajo nikaj drugo kak samo cerkvene, pobožne pesmi, štere se med božov službov v cerkvi popevajo. Procesija je molitev i to javna molitev, to je več kak navadna molitev. Molitev je pa pogovor z Bogom. Nikaj ne sme zato k njej priti, ka ne bi zdignolo naše duše k Bogi. To bi prosili prvič. Drugič pa, naj godba nikdar ne začne prle igrati, kak se začeta pesem dokonča. Reditelje nato morajo jako paziti. Večkrat se je najprej zgodilo pri toj procesiji, ka je dihovšči začela Marijine litanije popevati i godba je to pretrgala z kakšov igrov, celo ešče poskočnov. To naj se večkrat ne ponovi. Prava naj bo naša pobožnost i nikaj svečkoga naj je ne moti. Odračunavši te naopačnosti, pa je bilo vse popolno krasno, Mariji na radost, nam na hasek, dobromi Bogi pa na najvekšo diko.

*Mariji smo se izročili,
Njene smo hčeri, njeni sini!*

Ob šestdesetletnici dr. Antona Korošca.

Maja 12. t. l. obhaja eden od največših slovenskih sinov svojo 60. letnico — dr. Anton Korošec ino ž njim celi slovenski rod. Ime dr. Korošca je ne znano samo doma, liki poznajo ga po celoj Evropi. Dr. Korošec sta bila tistiva moža, šteriva sta vodilno sodelovala pri zatoni austro-vogrške države. Z dr. Korošcom smo stopili Slovenci prvokrat v našoj narodnoj zgodovini na vodilno mesto.

Ime dr. Korošca je najti povsedi: v cerkvi, knigi, delavski vrstaj, kmečki domovaj, časopisaj, društvaj, gospodarstvi, politiki, vse to guči od njegovoga vsestranskega ino nesebičnoga dela, s šterim si je pridobilo nepozablene zasluge v zgodovini našega naroda. Dr. Korošec je spoznal ino zlušo slovensko zemlo iz vsega svojega srca. Spoznal je povsedi razmere ino osebe pa zbrao delavce za preporod ino lepšo bodočnost naroda. — Skoz celo svoje življenje se je bojuval za združenje naših narodnih sil, zato ka je bio osvedočen, ka je samo tak mogoče obvarovati narod ino ga z lastivnov silov zdigavati do političnih pravic, višije kulture ino lepšega blagostanja. Deloval je neprestano v tom namenju, čeravno v vsej svoji izrazitosti, zmožnosti i dalekovidnosti ne najšeo zmerom zadosta razumevanja za ideje, štere so obrodile telko dobroga na našoj slovenskoj zemli.

Prvikrat stopi njegovo ime v našo narodno zgodovino, z dobov, gda je v austro-vogrskoj državi prvi politično izpovedao idejo združene Slovenije, gda je kak predsednik Slovenskoga kluba v štajerskom deželnom zbori leta 1909. zahtevalo združenje slovenskoga dela Štajerske pa Koroške z drugimi slovenskimi pokrajinami v edno upravno celoto. Ob toj priliki je dr. Korošec prvokrat gučao iz src vsega slovenskoga naroda, šteri je spoznal v njem svojega moža ino njemi odzdaj naprej vküper z dr. Krekom zavüpaio svojo politično usodo. Pet let kesnej (1914.) pa že Korošec načeluje v državnem zbori v Beči združenoj v Hrvaško-slovenskoj zajednici. Odzdaj naprej stopi ime Korošca tudi v zgodovino hrvaškoga naroda. V tom časi je že spoznal, ka je čas od nemštva pa madžarstva zatiranih narodov dozoro ino ka se bliža vora odločitve ino tak začne biti hüdi boj

za osvobojenje svojega slovenskoga naroda izpod stoletnoga tujčovoga jarma.

Zastavi svoje življenje i igra veliko vlogo za obstanek ali ne obstanek svojega naroda. 30. maja l. 1917. prečte v bečkom parlamentu znamenito zgodovinsko „majsko deklaracijo“, v šteroj zahteva popuno narodno samostojnost. Ino ravno deklaracija postane zdaj glavno izhodišče narodnoga gibanja pri narodaj Slovincov, Hrvatov pa Srbov. Od zdaj naprej se po vsoj slovenskoj zemli začne širiti glas po narodnoj slobodi. Obdržavali so se narodni tabori, na šterih nastopa Korošec, kak glavni govornik, šteri navdüşuje poslušalce: „Slovenski narod zdigni glave, zato ka se bliža tvoje rešenje!“

Niti edno leto ne mine po majskoj deklaraciji, že se zruši pa razpadne država, štera je mela dolgo let v zgodovini najvekšo moč, to je Austrovogrška. V tom zgodovinsko važnom političnom trenutku vidimo Korošca kak predsednika Narodnoga vijeća Slovincov, Hrvatov pa Srbov v Zagrebi.

Tudi zdaj v našoj državi je igrao veliko vlogo. Bio je večkrat minister ino dvakrat celo ministerski predsednik. Ino ravnotak, gda se je nahajala naša mlada država v najbolje nevarnom položaji, gda so počili strel i spadnole žrtve hrvačkoga naroda v Beogradi v parlamentu, gda je skoro ves narod trepetao pred državlanskov bojnov, je naš krao dao vodstvo države ravno dr. Antonu Korošci. V tom težkom časi je več časopisov drugih držav zapisalo reči: „Naš krao je v tom trenutku ne mogeo dobiti bolšega moža . . .“ S temi rečmi je povedano vse, ka je Korošec prevdaren i eden od največših politikov zdajšnje dobe. Gotovo, je ka ga bode zgodovina postavila med tisto vrsto mož, politikov, kak so Italijan Mazzini, Garibaldi i prof. Masaryk.

Joško Maučec.

Bitje i smrt na proščenju v Črensovcih.

Črensovka fara ma jako dosta dobroga, ka se ne najde indri, a ma tudi dosta slaboga, ka bar naj bi senej najšlo v njej. I s toj slabov stranjov je daleč nakoli poznana. Ta slaba stran njena je v tom, ka nešteri starišje ne vejo dati straha svojoj deci i ka preveč štima mlado i staro alkohol. Za kaplico vina bi ta dali vnoigi vse. To je ta slaba stran. Herballi so to slabo stran i leta trbe, prle, kak se znebi jo te grde navade, neverne lübezni do alkoholnih pijač. Vekšega blaženstva nema tu dosta lüdi, ka če more priti do kaplice vina ali žganice i tu ženske ni piknjice ne so izvzete. Mladina se že tak vzgaja. Že kak mali šmrkli dobivajo po gostüvanjaj i drugih prilikaj opojne pijače. Ne čüda zato, ka se leto za letom bijejo i kolejo med seboj. Tak se je zgodilo tudi letos. Dnes tjedan je bilo tu Križovo proščenje. Večernice so bile že slabo obiskane od mladine. Zmed 700 dečkov jih je bilo v cerkvi kakši 20. Ostali pa kaj doma, največ pa po krčmaj raztepeni i to ne samo zreli dečki,

nego nedorasli tudi. Žarila so njim lica, če si je srečao na cesti od pila. Vse je pilo. Pilo lansko močno vino, pilo šmarnico ali što zna ka. Po večernici so se zbili kak lani v gostilni Bauer Šamuela pri cerkvi. V grabi sta se kotala Kolenko Izidor, Kreslinov i Hozjan Števan Fekonjov. Te drugi že oženjen. Oba kaštiganiva že. Hozjan je bio ves blaten i krvavi. Kolenko pa je dobo z polenom takši vdorec, da ne mogo domo, mogli so ga na kola vrčti i domo odpelati. Gda domo pride, oča njemi odgovori: „Bujli bi te, bujli, zakaj mi delaš teliko žalosti, zdaj sem plačao za tebe 400 Din. pa si pali to napravo. Roke sem dnes vküpsklenjavao pred tebov i te tak proso, neidi v krčmo. Ne si me bogao“. Te dečko je bio obsojen na 15 dni voze zavolo lüčanja, kak smo pred kratkim opisali. Med bitjom je bio tudi Horvat Kazimir Lesnjekov, a komi ne se je nikaj zgodilo. G. šolski upraveito so ga pregnali, ka njim je travo dol klačo, Vsi ti trije so z Črensovc znani od vseh kak razbijačje. Štrtoga, Kreslin Markeca so pa žandarje spravili domo na D. Bistrico. Je tudi dobro poznani zavolo večkratnoga bitja. Nikaj vekšega ne se je zgodilo, noč je postala mirna i vsaki je legeo na mirni počitek. V noči je pa doprinešena hüdobija, štera v nebo kriči. Okoli edenajsete pred polnočjov je šo z Žižkov domo Horvat Ivan Lesnjekov iz Črensovec, gornjega Kazimira brat, mladi deček, ka je delao v Žižkih, nevemo. Pravijo, da je bio v pintašiji. To je gotovo, da bi toga hipa že mogo doma biti. Šo je domo i se srečao z dvema bratoma iz Žižkov, Žižek Matjašom i Ivanom. Nese je dozday zvedilo, jeli so meli kakšo svajo prle ali ne, niti to ne, jeli so se na toj poti svadili, ali jeli sta dva Žiškara spoznala toga dečka ali ne, teliko je jasno, da ga je eden z med njeva vmoro na toj poti med Črensovcami i Žiški v ednoj detelci. Smekno ga te mlajši v srce i vrezao je tudi gut. Tak se je zvedilo, tak je vadlúvao vmirajoči drugim dečkom, ki so šli opolnoči iz Žižkov domo v Črensovece. Toga ti dečki so djali na kola i domo odpelali. Po smeknjenju za pol vüre je vmoro. Eden teh Žižkarov je že oženjen i oča vnoigo joče zavolo njega, njegova žena je v Franciji; te mlajši je pa sabolski detič, miren deček. A zdaj je kak se kaže, največši krivec i žandarje so ga že odeggnali. Kak je prišlo do toga strašnoga djanja, zdaj ešče ne vemo stalno. Mladina lazi od krčme v krčmo kak da druge dobrote ne bi bilo na sveti, kak pilo i te ne pije svojega politrčka, šteri bi zadosta bio vsakokomi i bi potem šo mirno domo, nego se pije na litre i sili se vsakoga piti, ki pride zraven i pije se čisto vino. Tu slatine nišče nešče piti, samo čisto vino. Tak je prišlo do nesreče. Pri tom žalostnom smrtnom slučaji nastane resno pitanje, jeli je ne prišo zadnji čas, ka se zgene ne cela črensovka fara, nego cela Slovenska Krajina i začne borbe proti pijanosti. Da če toga ne včinimo, je zgüblen naš narod. Mi smo svoje povedali i rešili svoje dušo.

Nastane zdaj še drugo veliko pitanje. Ne kaže li, ka bi se vsa proščenja odpravila. I ne kaže li, da če bi ravno ostala proščenja, da se alkoholne pijače nebi točile na den proščenja! Edno ali drugo se mora zgoditi. Cerkev i civilna oblast morata roko v roki delati, da rešite te nesrečen, pijanstvi vdani slovenski narod ne samo v Črensovcih, nego v celoj banovini, ar je rana po celom teli slovenskoga naroda vrezana i grozno grda, bole pa ne-

varna je. Ki ljubite slovenski narod, rešite ga pijanosti, pa bo včasih red, pa bo včasih blagostanje, pa bo včasih poštenost i vse, ka dobroga pri njem menjka.

K 60 letnici dr. Korošec Antona,

našega voditelja, dobrega duhovnika, gorečega državnika i lubeznipunoga bližnjega prinesimo sinovje i hčeri Slov. Krajine te dar, da se ga spomenemo v svojih molitvah i da darujemo za njega edno sv. obhajilo, prečiščavanje, naj ga dober Jezuš blagoslovi i vodi, da dosegne tisto svojimi narodi i kat. Cerkvi, ka on žele od njega.

Pobožna žela ednoga mesara.

V občini K. je mesar iz T. ednomi gospodi izrazo sledečo želo: Toga Kleklna bi trbelo prepraviti, zakaj je odpro zadružno mesnico v Soboti. Gospod Klekl, gda so to zvedeli, so se lüšno nasmejali i z ednim naznanili, da se ne bojijo mesarskoga protenja.

Iz Rusije.

Z vsov močjov so se bolševiki trüdili, da zabranijo svetiti božične i vüzemske svetke, najbolje med delavci i njüvimi družinami. Nato so se že pripravljali celo jesen. Proti tem svetkom so bolševiki delali na vse načine. Posebno v svoji novinaj, štere zovejo „Brezbožnik“, so strašno grdo napadali katoličansko cerkev. Tüdi so dali zapoved, da morajo vse fabrike na te svetke delati.

V Rusiji duhovniki stradajo.

Duhovniki vsej ver v Rusiji so brezi pravic, brezi kart za živež (najmre v Rusiji se dobi strošek samo potom kart) i stanovanja, popunoma so samo odvisni od miloščin svoji vernikov.

Zgodilo se je v cerkvi sv. Trojice v Caricini, da so med božov službov na sredi cerkve stali trije duhovniki, oblečeni v raztrgano obleko, na prsaj pa so meli list z napisom: „Pravoslavni kristjani, pomagajte stradajočim duhovnikom.“

Sedemdeset milijard zlati frankov.

Banque de France zaznamuje narasitek zlate francuske rezerve (zaloge) za 567 milijonov 356.957 frankov, štiri so se nabrali v kleti banke v časi zadnjega tjedna. Sküpnä šuma zlatoga zaklada znaša zdaj 69.946,822.715 frankov. Zlato se ešče naprej zbira v kleti banke. Zadnja šuma, štira je prišla v Pariz, je znašala 14 milijonov frankov, štiri so zdignjeni v Zedinjenih državaj Severne Amerike. Čaka se, da bode zrasedo zlati zaklad Francije v par dnevaj na 70 milijard frankov.

Politični pregled.

Jugoslavija. Bivše srbske stranke so poslale voditelji slovenskoga naroda tople čestitke k 60 letnici. Tak je pozdravo Jov. M. Jovanovič, bivši poslanik v Beči i voditeo srbske kmečke stranke z etimi rečmi: „Pridružujem se vam z najboljšimi želami za Vašega slavlenca dr. A. Korošca. Naša država ga mora prištrevati med svoje iskrene graditele, mi pa njemi moramo želiti dugo življenje zanjeno nadalno vreditev.“

Dr. Milan Stojadinovič, bivši minister financ eden voditelov radikalne stranke je pa poslo sledeči pozdrav v Ljubljano: „Ime dr. Korošca bo zavzemalo najvidnejše strani v novejšoj zgodovini slovenskoga naroda. Nego po Korošcovih velikih političnih izkušnjaj, po njegovej modrosti, i domolübjji je njegova delavnost daleč prestopila meje njegove vozkejše domovine. V našoj sküpnjoj državi Srbov, Horvatov i Slovencev je Anton Korošec igrao jako značilne vloge. I ne dvojimo, da bo tüdi v bodočnosti zavzemaov vodilna mesta. Za njegovo 60 letnico njemi iskreno čestitajo vsi njegovi vnoğoštevilni prijatelje. On že dnes spada v tisto vrsto velikanoov, za štira je pravo naš pesnik Njegoš: „Blaženi je tisti, ki na veke žive, vredno se njemi je bilo roditi.“ (Blago tome, ko do vijeka živi, imao se zašta i roditi.)“ — Mi k vsem tem pozdravom prikapčimo pozdrave celoga našega srca i želeme dugo, dugo življenje našemi voditelji dr. Antoni Korošci!

Francija. Na predsednika francoske republike je petkrat strelo z revolvo ruski medicinec dr. Pavel Grgulov i ga je teško rano. Predsednik se je pelao na razstavo i tü ga je strelo Rus, ki je iz Milane prišo v Parizi samo zato, da strli nedužnoga predsednika. Grgulov kaže znamenje, da je zmešan v glavi. Na pitanje, zakaj ga je strelo, je odgovoro, da zato, zakaj neje Francija preprečila boljševizma v Rusiji. Kak nori odgovor. Francija se sama bori proti njemi i more jako paziti, da njej ne zraste, kak bi mogla te ona v velikoj Rusiji ga preprečiti, če Rusi sami neso mogli! Z toga odgovora se vidi, da je napadalec zmešani v pameti. Predsednik francoske republike, Doumer Pavel vmro od strelöov, zdravniška znanost, čeravno so ga včasih operirali i njemi prelejali drugo zdravo krv za zgübljeno, ne ga je mogla rešiti.

Egipt. Za ministerskoga predsednika Ismael pašo so pripravili bombe, štira so pa prle eksplodirale, kak je njegov vlak ta privozo. Če na postaji ne bi se stavo, bi ga vmorile, zdaj je pa on ostao živ. Vmrla sta pa dva delavca i so trije nedužni delavci teško ranjeni. Nega lübezni na sveti, zato se pa kole svet. Svet reši samo lübezen, ki je z Jezušovih ran rešila svet. Samo ta ga pali reši.

Dnevne novice.

— **Naši visokošolci v Ljubljani** so priredili v petek 29. aprila v kat. akademskom društvi „Zarja“ v Akademskom domi „Večer Slovenske Krajine“. To je bila prva prilika v Ljubljani — vej smo toga niti v Soboti ešče ne doživeli! — ka so naši visokošolci sami pokazali tovarišom iz vsej krajov Slovenije, kakša je naša krajina. Spevali so naše domače pesmi, pokazali okoli 40 skioptičnih slik iz različnih krajov, gučali so od naših razmer pa težkoč, M. Kranjec je čteo iz svoje knjige, drugi nekaj frlic v našem narečji. Na konci je g. prelat dr. M. Slavič, naš stari prijateo, pripovidavao svoje spomine na svoja potüvanja po naših krajaj pa na žmetne boje za osloboditev Slovenske krajine na mirovnoj konferenci v Parizi. Navzoči je bilo vnoğo visokošolcov. Na konci so vsi želeli, naj se pripravi takši večer, pa ešče lepši, na štira damo priliko vsöj Ljubljani spoznati našo krajino.

— **Od rabskih Slovencev**, od štira smo v predzadnoj številki Novin pisali, je prineseo spis mesečnik „Slovanski Pregled“

v Pragi. Poleg je objavljena tüdi mapa Slovenske krajine. Ar ide te list po vsem slovanskom sveti, smo lejko veseli, ka zvedijo za naše brate na Vogrskom. Tak do nas pomali bole poznali v dalešnjem sveti, kak v domačoj državi . . . Te mesečnik je najmre že lani objavo dugši članek od preminočnosti pa denešnjih razmer Slov. krajine.

— **Časopis za zgodovino i narodopisje**, štira izdava zgodovinsko društvo v Maribori, je prineso v prvom letošnjem snopiči dva spisa od peštanske „Domovine“, s štira so nas Vogri šteli ešče po oslobodjenji dale za norce meti pa od edne knjige profesora Mikole, v štira na grdi pa dečinski način laže od naše krajine. V tom se pá dobro vidi, kak so Vogri skušali na vsakši način pokazati sveti, ka smo mi ne Slovenci. Mi pa pokažimo vsigdar, ka smo Slovenci i nikaj drugo!

Poneverba slobodnozidara. Dr. Zajček Karol, upraviteo grofovskoga imanja Larisch-Mönnih na Češkom je zapravo v treh letaj sedem milijon čeških koron. Gda so začali dvojiti v njegovom deli, se njemi je posrečilo pod imenom Raba Franc dobiti potno dovoljenje i semta potüvati. Ali da neje mogo primenklaja pokriti, so njemi oblasti prepovedali i pod tem tüjim imenom oditi. Pa vendar se njemi je posrečilo pobegnöti pod nekšim drugim imenom v Argentino na mednarodni slobodnozidarski kongres, kde bi Čehoslovaško zastopao. Zadnje sledi so najšli za njim na Španjolskom; pa čeravno je izdana za njim tiraličca, španjolske oblasti ne so ga prijale. V Španjolskoj so zdaj na vladi ravno veri sovražni slobodnozidari. Negda je bio katoličanec i je odpadno od kat. vere pa postao kotriga tak zvane krivoverske narodne cerkve. Njegovo vkanjüvanje svedoči, da ne je meo mesta v kat. veri.

Premagana jetika. Jetika je tisti strašen beteg, štira največ mladoga življenja pokosi na zemli. Vnoğo se trüdijo zdravniki, da bi najšli pravo vrastvo proti tomi strašnomi sovražniki človečega zdravlja. Poskusili so to i ono, prinesli kaj pomoči, ali stalne pomoči niedno vrastvo ne je dalo dozdej. Najbole se je vračila jetika z antituberkolnimi injekcijami. Dosta je pomagala, ali sovražnika premagati neje mogla ta kura tüdi ne, tak ne kak dober zrak i dobra hrana ne, čeravno sta tevi tüdi jako krepila jetične lüdi. Zdaj se je razneslo iz Anglije, da se je posrečilo iznajti švicarskomi zdravniki dr. Spalingeri vrastvo za stalno ozdravljenje jetike. Dr. Spalinger je tajno delao v svojem laboratoriji leta dugo i iskao vrastvo proti jetiki. Potrošo je svojo i svoje žene veliko herbijo, do 25 miljon dinaröov za svoje poskuse. Poleg toga je pa šče z Anglije dobivao bogate dare. Gda je poskuse zvršo, je ponüdo svojo iznajdbo angleškoj vladi. Neko sirotko je iznajšo, štira se vcepi v krv jetičnoga človeka i ga ozdravi ne da bi škodila zdravji. Ta sirotka vmori bacile jetike včasih, kak pride v krv. — Vnoği podjetniki so milijone i milijone ponüjali dr. Spalingeri, naj njim oda svoje zdravilo ka do meli monopol za odajo. Pa je dobrohoten doktor odklono ponüdbu, trpečemi človečanstvi brez monopola da vrastvo, ka falej pride do njega. Tak pišejo listi. Zdravniki bodo delali zdaj poskuse s tov sirotkov i te se stalno zve, kakši uspeh de mela ta proti jetiki, gda do jo probali na vse kraje vsi doktorje. Bog daj, da bi se popolnoma premagala jetika, sovražnica mladoga človeka.

M. Sobota

— **Materinski den**, šteroga je priredilo preminočo nedelo Kolo jugoslovanskih sester, s sodelovanjem šolske mladine, se je nadvse lepo zvršilo i prineso lepi čisti dobiček za siromaško deco.

— **Vsem, ki so pripomogli na kakšen koli način**, da se je svetek Marije Pomočnice na Gospodnov vnebohod tak lepo obslužo, se na tom mestu ravnateljstvo Martinišča najlepše zahvaljuje. Dužnost nam je posebno povdariti, da so k lepomi redi dosta pripomogli tudi sobočki gasilci pod vodstvom g. načelnika Cvetka, šterim se na tom mestu ešče prav posebno zahvalujemo.

Slovenska krajina.

— **Vesele i blažene risalske svetke žele vsem svojim naročnikom, čtevcom i sotrudnikom „Novin“**

Uredništvo i uprava.

— **Mostje.** Kolonist Düh od Lipe je preminoči teden naglo vmro. Najšli so ga mrtvoga v grabi. Žena je mimo njega šla v Soboto na sodišče, gde je nekši poseo mela, pa ne ga je ovarala. Pravijo, da je zdravniški pregled dognao zastrupenje (za-giftanje).

— **Mlado debelo živino**, telice, bike, teoce, svinje, šteri člani Agrarne zadruge majo i ščejo odati, naj to javijo pri poslovalnici Agrarne zadruge v Soboti, Križova ul. 4.

— **V. Polana.** Zbesnola je kusa Ftičarva i odišla z domi. Dobo jo jekonjač iz Melinca i strelo. Po medaliji se je dognalo, da je psica bila Ftičarva.

— **Lovska kusa Cigan Štefana z Črensovec** je odišla. Prikazala se je za en kratak čas v Bednjaji. Za tem se je zgūbo sled za njov. Mogoče je stvar zato odišla, ka gospodara ne doma, pa ga šla iskat. Neki glasi pravijo, ka bi zbesnela, pa to ne se je potrdilo.

— **Turnišče.** Z veseljom smo letos čteli v Slovenci, da naša fara letos nema nezakonske dece. Zdaj pa je to nevolja, zakaj je nema. Neka samica bi je najmre morala poroditi i kak se čtije, je osumljena pri žandarmeriji, zakaj neje porodila. Dozdaj jih je že devet porodila. Dve takšivi samici mam, ka vsaka do devetkrat rodila nezakonsko dete. To je tudi rekord. K sreči pa niedna med tema neje v Turnišči rojena, druge občine so nam jeve posodile.

— **Novi srezki načelnik v D. Lendavi g. dr. Trstenjak** je prevzeo svoje posle od svojega prednika. Njegovo prvo delo je bilo, da je poslal okrožnico vsem občinskim, šolskim i župnim uradom i tem nazzanja prevzem policijske oblasti v Dol. Dendavi i je z ednim prosi, da ga podpirajo, da bo mogo svojo nalogo v dobrobit ljudstva zvršiti. Te korak g. novoga glavara je napravo jako dober vtis.

— **Bivši srezki načelnik v D. Lendavi, g. dr. Fračnik** se je v petek, 6. maja odpravo na svoje novo mesto v Ljutomer. Z tov zavestjov je zapūsto Slovensko Krajino, da je s celim srcem delao na to, naj siromaškomi našemi narodi pomaga z pravičnov i smilenov upravov. Spreva ja zato lūbezen z našega sreza i zahvalna lūbezen, štera njemi žele vnogo uspeha na novom mestu i ga prosi, naj nosi naš srez vsikdar v svojem srci, kak ga bomo i mi vsikdar nosili v svojem. V Ljutomer se je pelao z svojov gospov prek Črensovec, gde se je poslovio od g. Klekl

Jožefa, kak se je te zadnje dni poslovio od vseh svojih prijatelov i poznancov.

— **Ogenj.** V noči pred Zastoplenjom Gospodovim 4. maja je zgorela streha gospodarskoga poslopja gostilničara Kreslin Števana v Beltincih. Glasi se širijo, da je hūdobna roka zanetila ogenj. Poslopje je bilo zavarūvano.

— **Cerkveni glas.** Za administratora osirotele martjanske fare je višja cerkvena oblast imenūvala g. Bakan Jožefa, salezijanca iz Martinišča v M. Soboti.

— **Izjava.** Od mene se je zahtevalo, da položim kaucijo od 25000 Din i za zadružne stroške 200 Din. uredi za kontrolu izvoza živine pri zavodi za pospešavanje zvūnešnje trgovine, Beograd, Miloša Velikog ulica 42. Jaz sem to tudi doprineso i sem zgoraj omenjeno šumo tudi položo 27. februara 1932. V očigled tomi da sem vsem od mene zahtevanim pogojom zadostio, sem samo dvakrat dobio dovoljenje za izvoz i to 8. marca za 80 komadov telec pa dneva 27. marca 55 komadov telec i isti den za 1900 kg. svinjskoga mesa. *Od toga časa pa sem več ne doblo dovoljenja za izvoz. Nadale pa tudi za izvoženo blago nese mi je dozdej nakazao penez od Narodne banke.* — D. Lendava, 12. aprila 1932. Bohar Adam. — Pripomba. Ta izjava g. Bohara jasno potrdi tisto, ka smo mi dnes dva tjedna v Novinaj objavili. Po pritožbi g. Kleklina je dobo potem ka smo dnes dva tjedna pisali, g. Bohar še za pol vagona telec dovoljenje, da je sme v Beč izvoziti. Mi pri svojoj zahtevi ostanemo: vsaki naj dobi v ednakoj meri dovoljenje za izvoz ar neje vekši državljan eden kak drugi.

— **Kobilje.** Pri nas se osnavao rodovniški živinski odsek. Osnovateo je g. Casar Vinko, vučiteo. Edno poteškočo mam v našoj občini. Nesmo proti dobromi upraviteli šole, nego jako teško je za našo deco, da g. upraviteo neve slovenski, nego samo srbohrvatski i tak mala deca, štero vči, jako pači jezik, neve ne slovenski pa ne srbohrvatski. Tū prosimo pomoči.

— **Novine so narasle zadnji teden** v Nemčiji i Franciji z 2 naročnikoma, v Mostjaj, v Ptuji, Chicagi, G. Bistrici, Trnji i na Hotizi z ednim naročnikom. Le naprej z naročitvijov naših listov. Čisto vretino vam davamo, ne pijte pomije, gda mate čisto vodo za piti!

— **Mesto venca na grob pok. Horvat Jožefa pleb. v Martjancih** so darūvali g. Bakan Štefan, kaplan v Črensovcih na Dom sv. Frančiška 100 Din. Plemeniti dar šteri več pomaga pokojnoga duši, kak celi vagoni vencov, če molitev ž njimi ne združena.

— **Bogojina.** Stolice so gotove, samo teško se delijo, ar bi vsaki rad naprej sedo. Pa poniznost več prinese za dušo, kak phanje v prve klopi. Do 17. jula, gda bo nova meša g. Horvat Franca salezijanca z Filovec, bodeta gotovivi tudi prečka i predganca. Vse se dela po načrti arhitekta, vseučeliščnoga profesora g. Plečnika.

— **Pozdrav pošila iz Francije** vsem svojim poznancom, prijatelom, rodbini i celoj gračkoj fari i žele vsem vesele i blažene risalske svetke Rothdeutsch Štefan.

— **Vančaves.** Maja 6. je zgorelo gospodarsko poslopje Krčmarove gostilne. Kak je ogenj nastao, nikaj ne stalnoga znati, ar je gorelo po polnoči. Živine zavolo nagloga ognja neso mogli iz štal spūstiti, ali zato nikaj nese njej zgodilo, ar neje skoz poda prišeo ogenj.

— **Mačkovci.** V Soboti ustanovljena „Savezna strelska družina“ je obhajala dnes teden v veselom razpoloženji otvoritev strelišča v Mačkovcih. Pokroviteo društva je g. Benko Jožef, nar. poslanec.

— **Bokrači.** Mesto pokojnoga župana Talaber Janoša je imenūvani za župana Ambruš Janoš.

— **Matjašovci.** Razrešen je županske dužnosti Zalko Janoš i na njegovo mesto je imenūvani Bunderla Franc.

— **Proščenja sv. Ivana Nep. bo na Razkriži** na risalski pondelek maja 16.

— **Veseli glas v družini g. Bajleca.** Gospa g. Bajlec Franca, odvetniškoga kandidata v Soboti, je povila prvo dete i to dečkeca. G. Bajleci iz srca čestitamo.

— **Kitajski misijonar g. Joško Kerec** je prišao dne 7. maja v Ljubljano. Iz Ljubljane potūje v Turin i pride domo v Slov. Krajino prve dni junije. Prvo mešo v domačoj farnoj cerkvi pri sv. Sebeščani bo slūžo v nedelo dneva 5. junija t. l. Vsi ga željno pričakūjemo, Bog ga srečno prinesi k nam!

— **Pojdimo k Mariji na Trsat!** V soboto 28. maja zjutraj bo vozil na Trsat (Sušak) posebni romarski vlak iz Ljubljane in iz Maribora, ki bo sprejemal romarje na vsaki postaji. Polovična vožnja po železnici in brezplačen izlet z ladjo po morju na otok Krk je z našo izkaznico, ki stane samo 40 Din. Kdor se želi pridružiti, naj se prijavi vsaj do 20. maja. Romarski list „Preporod“, kjer so vsa nadaljna pojasnila, pošljemo vsakemu zastonj. Pišite takoj na naslov: Sveta vojska, Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Ka je napravila svetovna bojna?

Pred kratkim je napisao zanimivo knjigo amerianski vučenjak profesor Boghard. V njoj so našete vse grozote ino škode svetovne bojne.

Življenje je zgūbilo okoli 10 milijonov vojakov; težko ranjeni 6 milijonov; drugi ranjencov 14 milijonov; civilov pa je zgūbilo življenje 13 milijonov; vojni sirot je postanolo 9 milijonov, vojni dovci 5 milijonov; brezi hiše i strehe 10 milijonov; škode v penezaj je pa 400 milijonov dolarov ali okoli 2250 milijard dinarov.

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvršavanje agrarnoga zakana. Člen 20. Gde revizije ešče ne bilo, se mora ta zvršiti. Gde je pa že bila revizija, se sme ta dopuniti. Zato povsod naj prosijo dopunitev interesenti, če se med tem časom spremenila velikost lastne zemle ali število družinskih članov pri agrarnih interesentih. Če se pa v občini, v šteroj je že bila revizija, agrarni odnašaji tak nevrejeni, da se ne bi mogla razlastitvena odločba brez nove revizije izdati, tam mora biti ešče edna revizija. Menši ključ pa se ne sme določiti pri novoj reviziji, kak je dozdej bio. Minister sme dovoliti, da se sme od teh odredb odstopiti, če so najmre za to zadostni zroki.

Odposlancom. Odposlanci pridite v Črensovec v Naš Dom na sestanek, dnes teden 22. maja, popoldnevi ob 3. Na sestanki naprejdete žele i zahteve kotrig.

PRODAM SATNICO (mūlėp) Neuser-sistem 23/27 cm i dž. à 1 kg 40 Več se zve pri PUCKO JOŽEF-i Ivanci p. Bogojina.

Računski zaključek Rmečke posojilnice v Murški Soboti registrirane z neomejeno zavezo za VII. upravno leto 1931.

Zadruga je član „Zadružne zveze“ v Ljubljani, koja je izvršila zadnjo revizijo dne 3., 4. in 5. septembra 1931. Datum sklepa, s kojim se je zadruga vpisala v zadrugi register: 8. junija 1925. Datum pričetka poslovanja: 30. avgusta 1925. Delokrog zadruge je neomejen. Uraduje se vsak dan od 8. do 1/2 13. ure popoldne. Obrestna mera hranilnih vlog: 8%, obrestna mera posojil: na osebni kredit 11%, na vknjižbo 11%.

Člani: Število članov začetkom l. 1931 1079
 V upravnem letu pristopilo 239
 V upravnem letu odpadlo 18
 Število članov koncem leta 1931 1300

Deleži: Število deležev začetkom leta 1931 1127
 V upravnem letu priraslo 239
 V upravnem letu izplačano 18
 Število deležev koncem leta 1931 1366
 V upravnem letu odpovedano 1

Denarni promet:

Prejemki: Din 11,607.307-05
 Izdatki: " 11,615.515 05
 Skupaj Din 23,222.822-10

Račun izgube in dobitka.

PREDMET	Stanje začetkom leta		V upravnem letu				Stanje koncem leta	
	Din	p	priraslo		odpadlo		Din	p
Deleži	1366	—	1155	—	90	—	7700	—
Posojila	6553201	50	1781100	—	1143950	—	7190351	50
Hranilne vloge	6096893	85	2925679	50	2725560	25	6297013	10
Tek. rač. z Zvezo	901434	—	1327504	—	1132940	—	1095998	—
Rezervni sklad	53219	53	49024	09	—	—	102243	62

Na hranilne vloge odpadajoče davke plačuje zadruga sama.

Denarni promet.

PREDMET	Din	p	Izdatki (Kredit)	Din	p
Deleži — vplačani	1155	—	Deleži — izplačani	90	—
Hranilne vloge vložene Din 2467031-25 kapitaliz. % „ 458648 25	2925679	50	Vzdignjene hranilne vloge	2725560	25
Vrnjena posojila	1143950	—	Obr. hran. vlog, izplačane	32397	—
Tekoči račun z Zvezo	1327504	—	Obr. hran. vlog, kapitaliz.	458648	25
Obr. tek. računa s člani	5294897	25	Dana posojila	1781100	—
Plačane obresti od posojil	114602	75	Tekoči račun z Zvezo	1132940	—
Upravni in uradni prisp.	643990	—	Tekoči račun s člani	4956337	75
Pristopnine	57951	50	Obr. tek. računa	64558	75
Zamudne obresti	2230	—	Obr. tek. rač. z Zvezo	71940	54
Vloga vrnjena	13002	—	Obr. posojil, povrnjene	3431	—
Poštna hranilnica	30000	05	Upravni in uradni stroški	107897	78
	52345	—	Rentni davek	22699	25
Gotovina začetkom l. 1931	35984	—	Vlož. pri drugih zavodih	30000	—
			Vrnjeno obl. posojilo	144694	45
			Obr. obl. posojila	28017	55
			Poštna hranilnica	55202	48
			Gotovina 31. dec. 1931	27776	—
				11643291	05

Načelnstvo:

Györek Mihalj l. r. načelnik.

Celec Ferdo l. r. ravn. in odbornik.

Odborniki:

Forjan Andrej l. r., Slavic Štefan r. l., Serec Matija l. r., Erjavec Štefan l. r.

Vaš Jožef l. r. podnačelnik.

Mataj Franc l. r. tajnik.

Izguba (Debet)	Din	p	Dobitek (Kredit)	Din	p
Obr. hran. vlog, izplačane	32397	—	Obresti posojil, plačane	643990	—
Obr. hran. vlog, kapitaliz.	458648	25	Obresti posojil, zaostale	129028	—
Obresti posojil, povrnjene	3431	—	Predplačane obresti posojil prejšnjega leta	86578	50
Predplačane obresti posojil	47141	50	Obresti tek. računa	114602	75
Korektura hranilnih vlog	781	40	Pristopnine	2230	—
Zaostale obresti posojil prejšnjega leta	48287	50	Upravni in uradni prispevki	57951	50
Obresti tekočega računa	136499	29	Zamudne obresti	13002	—
Obresti obl. posojila	28017	55			
odpis premišč. invent.	5850	—			
odpis nepremič. invent.	137500	—			
Davki in pristojbine	22699	25			
Upravni in uradni stroški	107897	78			
Čisti dobiček	18172	23			
				1047382	75

Bilanca.

Imetje (Aktiva)	Din	p	Dolгови (Pasiva)	Din	p
Posojila	7190351	50	Deleži	7700	—
Zaostale obresti posojil	129028	—	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	6297794	50
Tekoči račun z zvezo	476437	92	Predplačane obresti posojil	47141	50
Tekoči račun s člani	10000	—	Tekoči račun z zvezo	1095998	—
Inventar premišni	250000	—	Tekoči račun s člani	523341	—
Vrednost tiskovin	1000	—	Oblastno posojilo	102243	62
Delež pri „Zadružni zvezi“	5000	—	Rezervni sklad	18172	23
Poštna hranilnica	2857	43	Čisti dobiček		
Gotovina 31. decembra 1931.	27776	—			
				8092450	85

Murska Sobota, dne 31. decembra 1931.

Primerjali s knjigami in prilogami ter našli v popolnem redu.

Nadzorstveni svet:

Sukitič Štefan l. r., Rajnar Imre l. r., Horvat Anton l. r.

NEDELA (na risalsko nedelo).

Vu onom vremeni pravo je Jezuš vučenikom svojim: Či što lübi mené, reč mojo bode zdržá-
vao; i Oča moj de lübo njega i k njeml pridemo
i stanjé si pri njem napravimo; ki ne lübi mené,
moje reči ne zdržáva. I reč štero ste čüli, ne je
moja; nego onoga, ki je mené poslao, Očé. Eta
sam pravo vam, pri vas bodoči. Oveseliteo pa
Düh sveti, koga pošle Oča vu mojem imeni, on
vas bode včio vsa i prinášao de vam na pamet
vsá, šterakoli sam vam pravo. Mir vam ostavljam,
mir moj dam vam; ne liki svet dava, jas vam dam.
Naj se ne burka srce vaše, niti se ne boji. Čüli
ste, ka sam jas vam pravo; odhájam i pridem k
vam. Da bi lübili mené, radüvali bi se zaistino, ka
idem k Oči: ar je Oča vékši od méne. I zdaj sam
vam povedao prve, liki se zgodi naj, včinjeno bo-
de, verjete. Že ne bom dosta gučao z vami; ar je
prišao poglavnik etoga sveta i vu meni nikaj ne-
ma. Nego naj spozna svet, ka lüblim Očo i kak je
meni zapovedao Oča, tak činim. (Jan. XIV.)

Pekora (Paolo Segneri).

Ona (mati Tobiašova) je šla vsaki
den z bridkim jočom od doma, prehodila
je vse vulice, stavila se je pri vseh vrataj,
pri šterih bi se sin mogo vrniti; včasi se
je müdila na višišem breščeki i gledala
okoli, puna vroče žele, da bi šteri den
mogla praviti: prišo je. I da ga li ne vi-
dila, ponovila je svojo bolečino i podignó-
la je svoje kričanje i tak je prišla brez to-
lažbe večer domo i znova ponovila: Joj,
gotovo se je mojemi sini kakša nesreča
pripetila! Što zna, če je siromaček ne zdaj
v kakšo globočino spadno, pa me zove,
mater svojo! Što zna, če ga ne zdaj kakša
divjačina raztrgala, pa duži mene, svojo
morilko. Moji dragi poslušalci, briga, štero
vsaki z med nas vsikdar mora do svoje
düše meti, mora takša biti, da je ne sme-
mo niti na angela zavüpati, če ne smo ga
za angela spoznali, če nesmo preiskali, da
je vkanjenje izklüčeno. „Ne verte vsakomi
dühl“ — se glasi tanač sv. Janoša v tom
važnom dugovanji — „ne verte vsakomi
dühl, nego prle se osvedočite, če je te düh
od Boga“. (I. Jan. 4. 1.)

Vesele novine.

(Zbrao † Kühar Števan.)

Z O...ec smo dobili žalosten glas. V
toj vési je najmre stariše stráj, či bi njim
deca preveč čedna postanola. Zato njim pa
že celo v mládih letaj dopüščajo, da „čike“
gorpobirajo i „šmrkaretline“ kadijo, naj si
rekši s tem malo pamet opalijo. — To je
pa zaistino pomilüvanja vredno!

Osebni glás. Bükovnička vračelja se
je odpelala v toplice.

Sodnija. D...ci so zavolo pijančüva-
nja obsojeni na to, da do mogli za máli
čas kamenje v Müro lüčati.

Velke nesreče. Martjanski konjévi so
püconskim botrévom vse šaláto pogyeli.

Gospodarske novice. V...seli tisti ide
repno sejat, ka je pri hiži najbole debeli.
Gda poseja, si na sredi njive léže pa se
po zemli kóta pa kriči: „Tak debela repa
kak jes!“ To prej zato dela, ka bi bole
debela repa zrásla.

Prekosnice.

Ščava (Pomije). To se v Kaniži zgo-
dilo. Dva vojaka pomije neseta vö z küh-
nje na dugom drogi pa se s poročnikom
srečata. Poročnik: „Dol denta!“ je zapo-
vedao. Mogla sta bogati. Pa vzeme vö žli-
co, ka je za sarami meo. Eden vojak:
„Prosim lepo . . .“ Poročnik: „Tiho!“ Pa
že sega z žlicov proti škafi. Drugi vojak:
„Prosim lepo . . .“ Poročnik: „V rešt te

zaprem, či ne boš tiho!“ Pa je koštao, pa
vö plüno. Poročnik: „Nesnage grde, vej so
to pomije!“ Vojak: „Ve sva vam pa obadva
štela povedati, ka ne koštavlite, ka to svi-
njam neseva, samo, ka ste nama nej dali
k reči pridti.“

To je nekaj žmetnoga. Infanterist
je nekšo falingo napravo pri mujštri pa se
vö guči. Poročnik: „Tiho! Zapomli si, gda
boš drugoč z menom gučao, te si čobe
dol zapri.“ To je šteo praviti: „Gda jas
gučim, te ti tiho bodi.“

Stražamešter v krčmi i na mujštri.
Stražamešter infanteristi pravi v krčmi, šteri
je bogat i vino plačüje: „No ešče dva li-
tra Martin, ve dokeč mene vidiš ti nikaj
nede“. — Pri mujštri stražamešter: „Mar-
tin, kak si se to obrno, tak te čujsem, ka
pozabiš, gde si doma!“ Pa ga tak tresno
po glavi, ka sta njemi včasi dva litra vina
prišla na pamet. Tisto ga bolelo. Gl.

Gospodarstvo.

Rojarstvo.

Vzrok tomi je pa to, ka se je koš
delao te, gda se je rabo i ga je većinoma
delao človek, šteri se niti ne brigao za
rojarstvo. To vidimo ešče dnes pri naših
rojaraj, gda je rojarstvo že na jako viso-
koj stopnji.

V vsej do zdaj opisani panjaj i košaj
včele prosto zidajo satnike (gerpe) i je
pritrdijo k stenam. Te satniki so nepremek-
livi i se ne morejo odvzeti brez toga, da
bi je ne poškodüvali. To delo včel zove-
mo prosto delo. Vsi ti koši so odprti spod-
kar, na toj odprtini ležijo i se je samo
obrnjene lejko pregleda i vrejüje.

Pračlovek, šteri se je brigao za rojar-
stvo, je meo ravno tiste sküšnje, štere ma
dnes vsaki rojar. Opazüvao je, da čim
menši koš je bio, tem prle je rojio i tem
več rojov njemi je dao. I ravno rojenje je
bilo za njega najvažnejše. To pa zato, ka
čim več rojov je dobo na sprotolje, tem
več jih je lejko v jeseni vničo, da bi dobo
potreben med. Te človek je mogo vsikdar
gledati na to, ka njemi je določeno število
rojov (držin) ostalo za prezimovanje ali
za pleme. To pa je bio ravno vzrok, ka
so neštérni rojari začnoli tak male koše
zdelavati, da so si te družine ne mogle
niti v najboljšoj paši prinesiti potrebne hrane.

Moram pa povedati že tü, ka se to
tüdi dnes godi; i na jako napačnoj poti
stojijo tisti rojari, šteri trdijo, ka za naše
kraje velki koši i velki panji ne odgovar-
jajo. Neštérni trdijo, ka so najboljši panji
Nasserovi. Vsi vekši so pa za nikoj.

To pri izküšenom rojari ne drži i
zakoj ne, ščem na tom mestu dokazati. Mi
tüdi dnes najdemo koše i panje, (šterim
pravijo puntarje) ka nemajo več kak 15 - 20

litrov prostora. Vsem tem je to najveksa
falinga. Zakoj? Ravno te, da je paša naj-
bokša, vidimo pri rojaj v mali košaj ali
puntarej, da je vse okoli njega puno včel
od zajtra do večera, štere manjarijo. Čebe-
lar se čemeri, pa to po nepotrebnom. Vse
celice na satji (lüknje na gerpaj) je matica
zanesla i je celi prostor zaseden z mladi-
cami i jajčeci. Matičnjaki pa neso še
zreli, da bi lahko rojili. Gda pa tej dozo-
rijo i stara matica zapüsti koš z ednim
delom včel, se v koši za nekaj časa veše-
nje jajc stavi, ar je ešče mlada matica ne
zaplodila. Med tem pa den za dnevom
valijo mlade včele i se celice začnejo praz-
niti. Odzdaj naprej bi že bio prostor za
med i mlade včele bi ga tüdi nosile, če že
ne bi med tem časom glavna paša minola.
Takša družina si nemre prinesiti niti svoje
hrane i če ešče ma gospodara, šteri zna
samo jemati ne pa tüdi v potrebi davati,
mora v poletnoj süši poginoti ali pa ropati.

V glavnoj paši morejo nositi samo
tiste včele, štere majo zadosta prostora za
mlade i še dosta praznih satnikov za med,
da te napunijo i se s tem preskrbijo za
poznejše čase i nekaj dajo za gospoda-
rov trüd.

S toga sklepamo samo, to ka koše
moremo napraviti v gotovoj velikosti. Ne
smemo meti preveč mali, pa ne prevelkih.

Skrbimo zato, da bodo naši koši
meli velikost od 40—60 litrov. Ta velikost
odgovarja potrebam rojenji i še ma poleg
prazen prostor za med v dobroj paši. To
velikost si pa dnešnji rojar mora predstavi-
lati pri koši kak edno glavnicu (šumo),
gneздо, do štere on nema pravice. Ta
glavnica naj ostane na mestu i naj se od-
vzeme samo intereš; to je, naj se pod koš
podloži podloga in samo iz te naj se od-
vzeme med.

Stanovanje v bližini M. Sobote se da od 1.
junija v najem. Obstoji iz 2 sobi,
kühnjov, kletjov i. t. d. ográček, falat njive, pros-
tor za rejo domače živali. Stanovanje je süho, pros-
torno i na zdravom kraju. Pojasnila se dobijo na
2 uredništvu NOVIN v M. Soboti Križova 4.

Pokrivatji cigeo že nücani se dobi po 25
para komad. Pita se lahko
pri **Ig. Lovrenčič v Borecih** pošta Križevci pri
Ljutomeri.

Posestvo ležeče na ravnini i pri glavnoj cesti
i od trga Gornja Radgona 20 minut se
da v najem. Celó posestvo meri 27 oralov. Več se
poizve pri posestniki **IVAN PADARIČ**, Mele
p. Gornja Radgona.

APNO,

lepo belo naročite najceneje vedno le pri nas.
APNENICE, POLZELA. 2

NALAGAJTE PENEZE v HRANILNICO i POSOJILNICO v ČRENDOVCIH,

registrovano zadrugo z neomejenov zavezov,

štera je v lastnoj hiši „NAŠ DOM“. Uradüje vsaki delaven den od 8 do 12
vüre predpoldnevom. **Za hranilne vloge plača intereša 8 - 8 1/2 %.**
Rentni davek plača sama za vse vlagatele i za sebe neobdrži nikše provizije.
Pri davanji posojil računa samo 1% upravnih stroškov i to samo ednok, čerav-
no je posojilo dano na duga leta. **Posojila davle na poroke i tabula-
cijo na 10%.** NAČELSTVO.